

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แรงงานมนุษย์ (Labor) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในทุกระบบเศรษฐกิจ ประเทศใดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ แต่หากขาดแคลนแรงงานมนุษย์ที่จะนำทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นมาดัดแปลงและปรับปรุงให้เป็นสิ่งบริโภคนอกบริโภค ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้นย่อมไร้ความหมาย ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด จะเห็นได้ว่า บางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย ใดซึ่งมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์มาก แต่เศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซียขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ ไม่อาจนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์มาใช้เป็นประโยชน์ ตรงกันข้ามกับประเทศญี่ปุ่น หรือแม้แต่ประเทศอังกฤษ ซึ่งมีเนื้อที่ประเทศจำกัด ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ น้อย แต่ด้วยแรงงานมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง มีความคิดริเริ่ม และมีประสิทธิภาพในการผลิตก็สามารถพัฒนาเศรษฐกิจของตนจนเป็นประเทศมั่งคั่งขึ้นมาได้

ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างแรงงานมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงให้กับประเทศด้วยการให้การศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนในประเทศ เพราะความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การปกครอง วัฒนธรรม และการศึกษา²

¹บุญชนะ อัครถาวร. "บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาเศรษฐกิจ" อ่างในหนังสือของ สุรพันธ์ ยันต์ทอง และเฉลิม อยู่เวียงชัย, ข้อคิดฝึกหัดครูจากการสัมมนา สอ. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 339-340.

²วิจิตร ศรีสอาน, "สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย" การมัธยมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 29.

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ใ้กล่าวไว้ว่า "...การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงและความสามัคคีร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ..."¹ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใ้ใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การสอน และครู² ในส่วนที่เกี่ยวกับครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายและแนวทางการจัดการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520-2524) ไว้ว่า

การจัดการฝึกหัดครูให้มีคุณภาพ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างชาติ เพราะครูเป็นผู้มีส่วนในการจัดการศึกษาและรับผิดชอบเยาวชนใหม่ ความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูเป็นพลังสำคัญกลุ่มหนึ่งที่ช่วยพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้แกชาติในรูปการส่งเสริมและสร้างไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์³

อาชีพครูและการผลิตครูจึงเป็นกระบวนการพิเศษที่รัฐใ้ใ้ความสนใจ และตระหนักเป็นอย่างดีที่จะสรรหากคนที่มีความรู้และความสามารถเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเตรียมประกอบอาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการผลิตครู

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520), หน้า 2.

² ชัชชัย โกมารทัต, "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมหาวิทยาลัยพลานามัย ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. 2518 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 8" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

³ กรมการฝึกหัดครู, กระทรวงศึกษาธิการ, นโยบายและแนวทางการจัดการฝึกหัดครูของกรมการฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520), หน้า 11.

โดยถือว่าขบวนการของการ เป็นครู เป็นขบวนการที่ต่อเนื่องกัน เริ่มต้นจากการได้รับการฝึก
อบรมจากสถาบันการฝึกหัดครูต่อเนื่องไปสู่การ เป็นครูประจำการ ซึ่งถือว่าการฝึกหัดครูและ
การฝึกอบรมครูประจำการ เป็นกระบวนการเดียวกัน และเป็นการศึกษาตลอดชีพของขบวน
การเป็นครู¹ ดังที่ บัญฉิน อัครถาวร ได้ให้แนวคิดไว้ว่า "ครูจะต้องศึกษาไปตลอดชีพของการ
เป็นครู" (Life-long education)²

นอกจากนี้แล้วนโยบายของกรมการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ระยะที่ 5 ได้กำหนดว่า

ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการฝึกหัดครูบูรณาการด้านวิชาการ และฝึก
อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสม
การณ์ และคุณภาพ โดยให้ความสำคัญแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
ที่มีอยู่ในท้องที่ทางไกล โดยให้กระทรวงกระเทือนต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด³

โครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชา
เอกพลศึกษา เป็นโครงการหนึ่งที่สภาการฝึกหัดครูได้ออกระเบียบให้วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อ
เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ สามารถเข้ารับการฝึกอบรมวิชาเอก
พลศึกษา ระดับปริญญาตรีได้ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการสอนและการทำงานในหน้าที่ปกติ
เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพ สถานภาพ และวิทยฐานะของครูทางด้านการพลศึกษา ทั้งนี้เพราะครู
พลศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้วิชาพลศึกษาสมบูรณ์ เป็นผู้ทำงานด้านการสอนวิชาพลศึกษา
ให้กับนักเรียน เป็นผู้ที่จะทำให้โครงการต่าง ๆ ทางด้านพลศึกษาสมบูรณ์แบบที่สุด ทั้งทางด้าน

¹กรมการฝึกหัดครู, กระทรวงศึกษาธิการ, นโยบายและแนวการจัดการฝึกหัดครู
ของกรมการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 พ.ศ. 2520-2524,
หน้า 12.

²บุญฉิน อัครถาวร, "นโยบายและแนวโน้มทางการศึกษา," อ้างในหนังสือของ
สุรพันธ์ ยันต์ทอง และเฉลิม อยู่เวียงชัย, ข้อคิดฝึกหัดครูจากการสัมมนา สอ., หน้า 73.

³กรมการฝึกหัดครู, กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติและงานของกรมการฝึกหัดครู
(พิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสวันสถาปนากกรมการฝึกหัดครู, 29 กันยายน 2523), หน้า 12.

การสอน การปลูกฝังทัศนคติที่ค้ำจุนต่อการพลศึกษา ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาร่างกายทั้งทาง
 คำนวณร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป¹ โดย
 ถือว่าสมรรถภาพของเยาวชนคือสมรรถภาพของประเทศ และถ้าพลเมืองมีสุขภาพอนามัยก็
 สามารถที่จะช่วยพัฒนาครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้มาก² ดังที่ บุญสม มาร์ติน
 ได้กล่าวไว้ว่า "การพัฒนากำลังคนนั้น นับเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาประเทศ"³

ประเทศไทยเราได้เห็นความสำคัญของการพลศึกษา โดยที่แผนการศึกษาแห่งชาติ
 ทุกฉบับกำหนดให้จัดการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นวิชาบังคับ ทั้งในระดับประถมศึกษา และ
 มัธยมศึกษามานานแล้ว ซึ่งจะเห็นได้จากแนวนโยบายของรัฐได้ระบุว่า "รัฐพึงจัดการ
 พลศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้ประชาชนช่วย เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความสำนึก
 ในคุณค่าของการกีฬา สุขภาพอนามัย และกิจกรรมการพักผ่อน"⁴ และยังได้ระบุอีกว่า
 "รัฐจะต้องจัดให้กระบวนการเรียนรู้อบรมและกลมกลืนกันระหว่างความเจริญงอกงาม
 ทางร่างกายและจิตใจ"⁵ เมื่อการพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของชาติดังกล่าว

¹ วรศักดิ์ เพียรชอบ, "ความหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา,"
วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ 11 (มิถุนายน 2512) : 10.

² ฟอง เกิดแก้ว, สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์ และบรรจง คณะวรรณ, การพลศึกษา
 (พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2515), หน้า 3.

³ บุญสม มาร์ติน, "กรรฐากับการพัฒนาประเทศ," ประมวลบทความเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 8.

⁴ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520, หน้า 12.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีครูพลศึกษาที่มีสมรรถนะสูง มีความสามารถที่จะจัดการและ
 ดำเนินการทางด้านพลศึกษาให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน
 ดังนั้น สถาบันการฝึกหัดครูจึงเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพพลศึกษา เพราะเป็นแหล่งที่รับผิดชอบ
 รับผิดชอบต่อผลิตบุคลากรสนองความต้องการทางด้านพลศึกษาของชาติ สถาบันผู้ผลิตครูพลศึกษา
 จึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่ถูกต้องแน่ชัด มีกระบวนการที่จะผลิตอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
 สอดคล้องกับความต้องการของครูเรียนและสังคม โดยอาศัยปัจจัยหลายด้านประกอบกัน เช่น
 บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์การสอน สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก ตลอดจนการ
 ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง¹ เพื่อให้ได้มาซึ่งครูพลศึกษาที่มีคุณสมบัติ
 เหมาะสม ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของครูพลศึกษาที่จะสามารถ
 ปฏิบัติหน้าที่และภารกิจทางพลศึกษาได้ดีและมีประสิทธิภาพไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความรู้ทั้งในด้านวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาครู และ
 วิชาพลศึกษา
2. เป็นผู้มีความศรัทธาในวิชาชีพพลศึกษาอย่างแท้จริง
3. เป็นผู้ที่มีความรู้สึกในความรักใคร่ชอบสูง
4. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์
6. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมี
 นำใจเป็นนักกีฬา
7. เป็นผู้ที่รักเด็ก มีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง²

¹เกษม ชวยพณีง, "ปัญหาการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน
 ชั้นประถมศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 7.

²วรศักดิ์ เพียรชอบ, "ครูผู้สอนพลศึกษา," หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 40-41.

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า สถาบันฝึกหัดครูมีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลิตครูให้มีคุณภาพ ในฐานะที่ผู้วิจัยมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานทางด้านการสอนพลศึกษาในทุกระดับของวิทยาลัยครูและมีความสนใจเป็นอย่างมากในการจัดและดำเนินการโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา ที่กรมการฝึกหัดครู เป็นผู้จัดขึ้น เพราะมีความเชื่อมั่นว่าโครงการนี้จะสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครูพลศึกษาในชนบทของประเทศได้อย่างแน่นอน จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาปัญหาในด้านต่าง ๆ ในการจัดและดำเนินการฝึกอบรมครูตามโครงการดังกล่าว เพื่อจะได้เป็นแนวทางแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดและดำเนินการโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา ตามโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ของกรมการฝึกหัดครู

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการจัดและดำเนินการโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. คานจุดมุงหมายของลักสูศร
2. คานเื่อหาวิชา
3. คานอาจารบูชอน
4. คานบูรียน
5. คานเรองอานวยความสะควกและอุปกรณการสอน

6. คำนการจั้ดการางเรียน
7. คำนการวั้คผลและประ เมีนผล
8. คำนการจั้คคิจการรมเสริ้มหลั้กสู้ตร

ความไม่สมบรูณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจจะไม่สมบรูณ์ได้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ มีเวลาและประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมต่างกัน เช่น บางคนมีเวลาฝึกอบรมเพียง 1 ปี ขณะที่บางคนผ่านการฝึกอบรมมาแล้วถึง 2 หรือ 3 ปี เป็นต้น จึงอาจทำให้การมองปัญหาในค้ำนต่าง ๆ มีลักษณะ ลึ้กซึ้งหรือผิวเผินต่างกันไป อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์และ เวลาของการฝึกอบรมมากน้อยต่างกัน

ข้อทกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบตรงกับความเป็นจริงและ เป็นที่ เชื่อถือได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบปัญหาค้ำนต่าง ๆ ในการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา จากผู้เข้ารับการฝึกอบรม และจากผู้จั้คและค้ำเนินการฝึกอบรมอันประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารโครงการ
2. การวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่กรมการฝึกหัดครู สถาบันฝึกหัดครูพลศึกษา และภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาค้ำที่เกิดขึ้น เพื่อให้การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง โครงการที่สภากาชาดไทยออกกระเปาะเบี้ยยให้วิทยาลัยครูจัดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการสามารถเข้าฝึกอบรมได้ โดยไม่กระทบกระเทือนการสอน และการทำงานในหน้าที่ปกติ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพ สถานภาพ และวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการให้สูงขึ้น โดยให้คณบดีวิทยาลัยครูและวิทยาลัยครูเป็นผู้ดำเนินโครงการร่วมกัน

ปัญหาการจัดและดำเนินการ หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือเป็นอุปสรรค ต่อการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ ระดับปริญญาตรี วิชาเอกพลศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หมายถึง ครูที่สอนอยู่ในสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้การศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย